

Gyakorlat:

Versenyvédelmi nyilvántartás

Ország:

Németország

A gyakorlat
kategóriája:

- Rendszerek és eszközök

Kapcsolat:

- Szövetségi Kartellhivatal (Bundeskartellamt) versenyvédelmi nyilvántartása (Wettbewerbsregister)
- www.wettbewerbsregister.de
- info@bundeskartellamt.bund.de

Elhárított csalási kockázat(ok)

- Közbeszerzési eljárások megkerülése vagy manipulálása
- Egyéb

Háttér és célkitűzés(ek)

A közbeszerzési szerződések és koncessziók terén megvalósuló verseny védelmét célzó nyilvántartás létrehozásáról és működtetéséről szóló törvény 2017. július 29-én lépett hatályba.

Mivel nincs olyan közös nyilvántartás, amely minden releváns információt összegyűjtene, az ajánlatkérő szervek nehezen tudják ellenőrizni, hogy a gazdasági társaságok elkövetettek-e a múltban olyan bűncselekményt, amely az uniós és a német közbeszerzési jogszabályok alapján indokolná a közbeszerzési eljárásokból való kizárásukat. Egyes német szövetségi államok – jóllehet nem mindegyik – külön korrupció-nyilvántartást tartanak fenn erre a célra. Az ajánlatkérő szervezeteknek gyakran azokra az információkra kell hagyatkozniuk, amelyeket maguk a részvételre jelentkezők adnak meg.

Ez felveti annak kockázatát, hogy továbbra is odaítélnek szerződéseket olyan gazdasági társaságoknak, amelyeket esetleg ki kell zárni a közbeszerzési eljárásokból, ugyanis az ajánlatkérő szervek nem tudnak konszolidált nyilvántartásba betekinteni. Előfordulhat, hogy az ajánlatkérő szervek nem tudnak azonosítani valamilyen találatot a sok létező nyilvántartás egyikében, vagy éppen maguknak a részvételre jelentkezőknek az információira hagyatkoznak, amelyeknek a magatartását értékelniük kell.

A közbeszerzéshez létrehozott új versenyvédelmi nyilvántartás egy közös, nemzeti nyilvántartás, amely információval szolgál az ajánlatkérő szervek, az ágazati közszolgáltató ajánlatkérők és a koncesszióba adók számára annak értékeléséhez, hogy egy adott gazdasági társaságot ki kell-e, illetve ki lehet-e zárni egy odaítélési eljárásból azért, mert ahhoz kapcsolódó bűncselekményt követett el. Ez segítséget nyújt a gazdasági bűncselekmények megakadályozásában, valamint a tisztességes verseny biztosításában a közbeszerzési szerződések odaítéléséhez kapcsolódóan.

Az új nyilvántartást a Szövetségi Kartellhivatal szakosodott egysége jelenleg hozza létre, amely a nyilvántartásért felelős hatóságként jár el.

A gyakorlat ismertetése

A nyilvántartás – többek között az adattovábbítási és -betekintési kötelezettségek – jogalapját a versenyvédelmi nyilvántartásról szóló 2017-es törvény állapítja meg. További technikai és szervezési követelményeket a német szövetségi kormány által (a német Bundesrat jóváhagyásával) elfogadandó külön rendelet ír majd elő.

A Szövetségi Kartellhivatal (Bundeskartellamt) jelenleg hozza létre a nyilvántartást, amely 2020 végére

ideiglenesen működőképes lesz. A Szövetségi Kartellhivatalon belül egy szakosodott egység jött létre, amely 30 teljes munkaidős egyenértékű alkalmazottat foglalkoztat. A nyilvántartás megvalósítására megközelítőleg 3,8 millió EUR költségvetést különítettek el, a karbantartási költségek pedig becslések szerint évente kb. 2,3 millió EUR-t tesznek ki.

A versenyvédelmi nyilvántartás elektronikusan fog működni. A nyilvántartásba való betekintéshez általában előzetesen regisztrálni kell a Szövetségi Kartellhivatalnál, és ehhez a bírósági eljárásokhoz is használt SAFE regisztrációs rendszert kell használni. A regisztrációt követően az ajánlatkérő szervek hozzáférhetnek a nyilvántartásban lévő információkhoz; a nyilvántartás nem lesz nyilvánosan hozzáférhető.

A nyilvántartás többek között, de nem kizárólag, főként az alábbi (részletesen felsorolt) gazdasági bűncselekményekhez kapcsolódó jogerős ítéletekre, büntetővégzésekre és pénzbüntetésekre vonatkozó információkat tartalmaz majd:

- korrupció és vesztegetés;
- emberkereskedelem;
- bűnszervezetek vagy terrorista szervezetek létrehozása;
- terrorizmusfinanszírozás;
- az állami költségvetéshez (többek között az uniós költségvetéshez) kapcsolódó csalás;
- támogatásokkal kapcsolatos csalás;
- versenyellenes megállapodások (beleértve az ajánlattétel során történő összejátszást is);
- kényszermunka és munkaerő-kizsákmányolás;
- a minimálberről szóló törvény, valamint a be nem jelentett munkavégzés és a jogellenes foglalkoztatás elleni küzdelemről szóló törvény megsértése;
- pénzmosás; valamint
- adócsalás.

A bűnüldöző hatóságoknak, a vámhatóságoknak és a versenyhatóságoknak jogszabályi kötelezettsége lesz, hogy elektronikusan jelentsék a jogsértésekre, az ítéletekre, a szankciókra és a pénzbüntetésekre vonatkozó információkat a nyilvántartásért felelős hatóságnak.

A nyilvántartásba bekerülő gazdasági társaságok írásbeli tájékoztatást fognak kapni, és két hét áll rendelkezésükre a kifogásolásra, ha a továbbított adatok helytelenek voltak, és ha át tudják adni a szükséges bizonyítékokat. A nyilvántartásért felelős hatóság értékeli a benyújtott bizonyítékokat, és – adott esetben – helyesbíti az információkat vagy visszavonja a bejegyzést. A gazdasági társaságok a fellebbezésért felelős bíróságnál (a düsseldorfi regionális felsőbb bíróságnál) fellebbezhetnek a nyilvántartásért felelős hatóság határozatai ellen.

Az ajánlatkérő szervek a legalább 30 000 EUR becsült értékű szerződések esetében kötelesek betekinteni a nyilvántartásba. Az ágazati közszolgáltató ajánlatkérők és a koncesszióba adók a legalább az uniós értékhatárt elérő (az ágazati közszolgáltató ajánlatkérők számára 428 000 EUR [árúk és szolgáltatások] / 5 350 000 EUR [építési beruházások]; a koncesszióba adók számára 5 350 000 EUR) becsült értékű szerződések esetében kötelesek betekinteni a nyilvántartásba. A nyilvántartásba való betekintést elmulasztó ajánlatkérő szervek a közbeszerzési jogszabályok megsértésének jogi következményeivel szembesülhetnek. Ezenfelül a közszolgáltató ajánlatkérők a kötelező értékhatárokat el nem érő projektek esetében önkéntes alapon betekinthetnek a nyilvántartásba.

A nyilvántartásban feltüntetett bejegyzés nem vezet automatikusan a közbeszerzési eljárásokból való kizáráshoz. Az ajánlatkérő szerveknek – a vonatkozó közbeszerzési rendelkezéseknek megfelelően – inkább maguknak kell dönteniük a gazdasági társaság kizárásáról.

Három vagy öt év elteltével (a bejegyzés indokától függően) a gazdasági társaságot törlik a nyilvántartásból.

A gazdasági társaságok – a megbízhatóság igazolására vonatkozó, az uniós és a német közbeszerzési jogszabályok szerinti szabályoknak megfelelően – kérelmezhetik a nyilvántartásból való korai törlésüket

(azaz abban az esetben, ha a kötelességszegésük által okozott kárt megtérítették, együttműködtek a vizsgálatot végző hatóságokkal és megfelelő megfelelési intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy a jövőben elkerüljék a további kötelességszegéseket).

Ha a nyilvántartásért felelős hatóság elfogadta a nyilvántartásból való korai törlés iránti kérelmet, az ajánlatkérő szervek a továbbiakban nem zárhatják ki a gazdasági társaságokat azzal az indokkal, amely alapján bekerültek a nyilvántartásba. Ha azonban a Szövetségi Kartellhivatal a megbízhatóság igazolására hozott intézkedéseket nem ítéli elegendőnek, az ajánlatkérő szervek továbbra is jogosultak arra, hogy értékeljék a gazdasági társaság által a megbízhatóságának igazolása érdekében tett intézkedéseket, és ezért a gazdasági társaságot a közbeszerzési jogszabályok keretein belül vizsgálják.

A nyilvántartásért felelős hatóság iránymutatást fog közzétenni a megbízhatóság igazolására szolgáló eljárásokról, amelyek biztosítják a nyilvántartásból való korai törlést.

Egyedi jellemzők

A nyilvántartás lesz az egyetlen országos információforrás az ajánlatkérő szervek számára. Ennek keretében a bűnüldöző szervek, a vámhatóságok és a versenyhatóságok időben, elektronikus úton szolgáltatnak információt annak biztosítása érdekében, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletekre és a közigazgatási bírságokra vonatkozó összes szükséges információ a közszolgáltató ajánlatkérők rendelkezésére álljon.

Kimenetek és eredmények

Tekintettel arra, hogy a nyilvántartás még nem működőképes, jelenleg nincsenek konkrét eredmények.

A tervek szerint azonban a versenyvédelmi nyilvántartás jelentős mértékben hozzá fog járulni a korrupció és más gazdasági bűncselekmények, illetve a kötelességszegés elleni küzdelemhez, mégpedig azért, hogy információt szolgáltat annak meghatározásához, hogy egy adott gazdasági szereplőt érintenek-e kizárási okok. Így következetesen kizárhatók a szerződések odaítéléséből olyan gazdasági társaságok, amelyek ellen büntetőítéletet hoztak vagy bírságot szabtak ki.

A nyilvántartás ezenkívül – a lehetséges súlyos következmények, azaz az odaítélési eljárásból való kizárás – miatt várhatóan megelőző hatást is ki fog fejteni, és vissza fogja tartani a gazdasági társaságokat a jogellenes magatartástól.

Fő sikertényezők

A német jogszabályok szerint kötelező lesz a releváns jogsértések bejelentése, az ajánlatkérő szervek pedig kötelesek lesznek betekinteni a nyilvántartásba. A kapcsolódó jogszabályszöveg egyértelműen meghatározza a nyilvántartás alkalmazási körét, kialakítási formáját és célkitűzéseit, valamint a nyilvántartásért felelős hatóság feladatait.

Az elektronikus nyilvántartás lehetővé teszi az időben folytatott kommunikációt és a releváns információk felülvizsgálatát.

A nyilvántartás szabályszerű és felhasználóbarát megvalósításának biztosítása érdekében a nyilvántartás létrehozásáért felelős egység a tárgykörhöz tartozó különböző területekre vonatkozó szakértelemmel rendelkezik, például vannak jogi, gazdasági és informatikai munkatársai, és rendszeres információcserét folytat az adatszolgáltató szervekkel és azokkal a hatóságokkal is, amelyeknek használniuk kell a nyilvántartást.

Felmerült kihívások és levont tanulságok

Egy szövetségi nyilvántartás létrehozása összetett informatikai projekt, amely számos hatóság együttműködését feltételezi.

A német állam szövetségi szerveződése miatt az érintett hatóságok nemzeti, regionális (szövetségi tartományi) vagy városi szintűek, eltérő eljárásokat követnek és eltérő rendszereket használnak. A különböző igényeket és előfeltételeket össze kell hangolni.

Végezetül a nyilvántartásnak meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendeletnek, valamint biztosítania kell az adat- és az informatikai biztonságot, ami még összetettebbé teszi működtetését.

Az átadhatóság lehetősége

A közbeszerzési eljárásokhoz alkalmazandó nemzeti szintű, elektronikus nyilvántartás megvalósítása nem németországi sajátosság, ezt már a közbeszerzésről szóló 2014/24/EU irányelv ((85) preambulumbekzdés) is lehetőségként említi.

Más országok már létező elektronikus közbeszerzési platformot is kiegészíthetnek versenyvédelmi nyilvántartással. Ha új nyilvántartás létrehozására van szükség, ki kell választani a megfelelő állami hatóságot vagy újat kell létrehozni a nyilvántartás kezelésére.

A különböző adatszolgáltató hatóságokkal és tanácsadó hatóságokkal kialakítandó struktúrát és együttműködést a nemzeti adottságoknak megfelelően kell megszervezni. Előfordulhat, hogy azokban az országokban, amelyek Németországgal ellentétben nem szövetségi szerveződésűek, kevesebb érdekelt felet kell irányítani.